

WILLIAM
SHAKESPEARE

ON İKİNCİ GECE

Çeviri: ZEYNEP AVCI

WILLIAM SHAKESPEARE
ON İKİNCİ GECE

Can Klasik

On İkinci Gece, William Shakespeare

İngilizce aslından çeviren: Zeynep Avcı

Twelfth Night, or, What You Will

İlk baskı: First Folio, 1623

Bu çeviride kaynak alınan baskı: The Pelican Shakespeare Series, Penguin Classics, 2016

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. baskı: Eylül 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Aslıhan Tanyas

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-5837-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750758379

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

WILLIAM SHAKESPEARE

ON İKİNCİ GECE

YA DA NASIL İSTERSENİZ

BEŞ PERDELİK KOMEDİ

OYUN

İngilizce aslından çeviren

Zeynep Avcı

♥can

William Shakespeare'in Can Yayınları'ndaki diğler kitapları:

Hırçın Kız, 2021

Kısasa Kısas, 2021

Venedik Taciri, 2022

WILLIAM SHAKESPEARE, 1564'te Stratford-upon-Avon'da doğdu. Sekiz çocuklu bir ailenin üçüncü ve hayatta kalan en büyük çocuğuydu. Herhangi bir kanıt bulunmamakla beraber, Stratford'da bulunan Kings New School'da okuduğu düşünülmektedir. Burada, İngiltere'de dönemin tüm okullarında olduğu gibi ağırlıklı olarak Latince eğitim gördü. Eserleri 1592'de Londra tiyatro sahnelerinde yaygın olarak oynanmaya başlayana kadar neler yaptığı söylentilerden ibaretti ve biyografi yazarları, oyun yazarının bu yıllarından "kayıp yıllar" olarak söz etti. Yazmaya başladığı tarih bilinmese de, kariyerine komediler ve tarihî oyunlarla başladı, ardından 1608'e kadar trajedilere ağırlık verdi. İngiliz edebiyatının en iyi eserlerinden kabul edilen *Hamlet*, *Kral Lear*, *Othello* ve *Macbeth*'i bu dönemde yazdı. Bazı ortaklaşa yazılmış eserlerle beraber, günümüze 38 oyun, 154 sone, iki uzun öykü-şiir bıraktı. Bu eserlerin büyük kısmını 1589-1613 yılları arasında üretti. Aynı zamanda bir aktör olan yazar, Londra'daki Lord Chamberlain's Men adlı tiyatro şirketinin sahibiydi. 16. yüzyılın sonunda kültür ve sanatın zirvesine oturduysa da, dünya çapında tanınması 19. yüzyılı buldu. 1613'te kariyerini noktalayan Shakespeare, bundan üç yıl sonra, 52 yaşında yaşamını yitirdi.

ZEYNEP AVCI, 1947'de doğdu. ODTÜ'de İdari Bilimler ve İÜ'de Sosyoloji okudu. 1966-1975 yılları arasında *Cumhuriyet*, *Yeni İstanbul*, *Hürriyet*, *Kelebek*, *Milliyet* gazetelerinde, Sipa Press ajansında çeşitli görevler üstlendi. *Kötü Bir Yaratık* (1983), *Ahşap Köşkün Hanımefendisi* (1986), *Aşk Meleğinin İşleri* (1998) adlı öykü kitapları, *Bir Kadının Güncesinden Sayfalar* (1989) adlı bir deneme kitabı bulunan Avcı'nın *Abelard ve Heloise* adlı oyun çevirisi Avni Dilligil En İyi Çeviri Ödülü'ne değer görüldü.

Kişiler

- VIOLA: Sebastian'ın ikiz kız kardeşi. Erkek kılığına girdiği zaman Cesario olarak isimlendirilir
- ORSINO: Illyria dükü, Olivia'ya âşık
- OLIVIA: Bir kontes
- SEBASTIAN: Viola'nın ikiz erkek kardeşi
- MARIA: Olivia'nın nedimesi olan soylu bir kadın
- SÖR TOBY BELCH: Olivia'nın amcası
- SÖR ANDREW AGUECHEEK: Sör Toby'nin bir arkadaşı
- MALVOLIO: Olivia'nın vekilharcı
- FESTE: Soyтары
- FABIA: Olivia'nın evinin bir mensubu
- ANTONIO: Bir gemi kaptanı, Sebastian'ın arkadaşı
- KAPTAN: Bir gemi kaptanı, Viola'ya yardım eder
- BİRİNCİ MUHAFAZ: Dük Orsino'nun Antonio'u tutuklamak üzere gönderdiği subay
- İKİNCİ MUHAFAZ: Antonio'u tutuklamak için gönderilen ikinci subay
- VALENTINE VE CURIO: Orsino'nun maiyetindeki iki kişizade
- RAHİP
- UŞAK
- Çalgıcılar, beyzadeler, denizciler ve etraftaki halk
- Olaylar Illyria'nın bir şehrinde ve yakınlarındaki sahilde geçer.

BİRİNCİ PERDE

I. SAHNE

DÜK ORSINO'NUN SARAYINDA BİR ODA

Illyria Dükü Orsino, Curio ve müzisyenler girerler.

ORSINO

Madem müzik aşkın gıdasıymış, durmayın. Hadi! Çalın!
Yüreğimin açlığını bastırın.

Gözü doysun arzularımın, doysun da biraz durulsun.

Şu baygın şarkıyı çalın.

Hani, mor menekşe tarlasından esip gelen yel gibi,

Buram buram, insanı bayıltan, ninniler gibi ruhu uyutan.

Yeter! Kesin artık diyorum! Duymak istemiyorum.

Bu şarkı, o şarkı değil sanki; başka bir şey mi dinliyorum?

Ah! Aşk acısı çekmek yok mu? Nasıl da çabucak değişti-
riyor ruhumu?

İniyorum, çıkıyorum, bir anda değişiyorum.

Fırtınaya tutulmuş denizler gibiyim,

Bir göklerdeyim; her şey kıymetli, her şey değerli.

Bir düşünüyorum; her şey ucuz, her şey adi.

Bazen kederler içindeyim, bazen hayalci.

Sevdalılar ne çok sever hayalleri.

CURIO

Hani ava gidecektiniz?

ORSINO

Ne avı? Ne avlayacağım Curio?

CURIO

Ceylan. Öyle değil mi efendimiz?

ORSINO

Evet. O soylu avın peşinde değil miyim zaten?
Ah! Bakışlarım Olivia'ya dalmışken,
Sanki dünya arıyor bütün pisliklerinden.
O zaman ceylan ben oluyorum, arzularım kızışıyor birden,
Kudurmuş köpekler gibi koşuyorum kendi peşimden.
(*Valentine girer.*) Çabuk söyle, ondan haber var mı?

VALENTINE

Efendimiz, affediniz ama huzuruna çıkamadım.
Yine kabul edilmedim.
Konuşan yine hizmetçisi.
Dedi ki: Yedi güz mü desem, yedi yaz mı?
Ama en az yedi vakit geçecek.
Yüzünü hep bir tül örtecek.
Yalnız yerdekiler değil, göktekiler bile onu göremeyecek.
Takacak peçesini, öyle gezinecek.
Odasına gizlenecek.
Sabah akşam demeyecek, kanlı gözyaşları dökecek.
Biraderinin sonsuz yasını çekecek.
Ölümün acısını yüreğinde tazeleyecek.

ORSINO

Ah! Bu nasıl da asil bir yürektir,
Kardeş sevgisiyle böylesine kederlenir.

Hele bir de o yüreğe aşkın oku saplanırsa,
İnsan o yüreğin biricik hükümdarı olursa,
Nasıl bir sevgi yağdıracaktır kim bilir?
Hadi! Gidelim! Aşk bahçesine girelim.
Hayal ekelim, ümit biçelim.

II. SAHNE

DENİZ KIYISI

Viola, Kaptan ve denizciler girerler.

VIOLA

Bu ülkenin adı ne dostlar?

KAPTAN

Illyria, küçükhanım.

VIOLA

Ben Illyria toprağında ne ararım,
Kardeşim gömülüyken kara topraklarda?
Ya gömülmediyse? Ya kurtulmuşsa?
Ha? Denizciler! Konuşsanıza!
Ya şans güldüyse ona? Kurtulmuşsa...

KAPTAN

Şans birine güldü ama... O sizsiniz.

VIOLA

Biricik kardeşim benim!
Elmanın bir yarısı bendim, öteki oydu.
Ama o boğuldu.
Yoksa kurtuldu mu?

KAPTAN

Neden olmasın küçükhanım?
Sizi rahatlatmak istiyor canım,
Doğruyu söyleyeceğim, inanın.
Teknemiz ikiye yarıldığında,
Herkes sandala sarıldığında,
Ben ufuklara daldım, baktım, baktım.
Bir de ne göreyim?
Kardeşiniz akıl etmiş, bağlamış kendini sağlam bir kazığa.
Sanki Arion¹ gibiydi Yunus'un sırtında.
Dalgalara bindi, sürüklendi, gitti uzaklara.
Gözlerimle gördüm, yemin ederim.

VIOLA

Gözlerin keskin, sözlerinse altın değerinde.
Ben kurtulduğuma göre, ümit doluyor içime.
O niye kurtulmasın?
Söyle bakalım, kime aittir bu ülke?

KAPTAN

Adı güzel, kendi güzel, soylu bir düke.

VIOLA

Adı ne?

KAPTAN

Orsino.

VIOLA

Orsino ha? Duymuşluğum var adını.
Tamam. Babam söylerdi. Bekârdı!

1. Antik Yunan'da yarı efsanevi şair. Hazinesine el koymak isteyen gemiciler tarafından öldürülecekken, son isteği liriyle şarkı söylemektir. Müziğinden çok etkilenen bir yunus Arion'u kurtarır. (Y.N.)

KAPTAN

Öyleydi ya. Hâlâ da öyle olmalı. Bir ay oldu ben buralar-
dan ayrılalı.

Bilirsiniz dedikoducu insanları. Züğürdün çenesini yorar
zenginin malı.

Onun için de şey diyorlardı... Dilber Olivia'ya yanıkmiş
bağrı.

VIOLA

Kimmiş bu Olivia?

KAPTAN

Erdemli bakire, her dem taze, bir kont kızı.

Babası öleli bir yılı aştı.

Kızının namusunu oğluna bırakmıştı.

Derken oğlan da öteki dünyaya göçtü.

Kızcağız bizim dünyaya küstü.

Öylesine üzdü ki onu kardeşinin ölümü,

Kimseyi görmek istemiyor diyorlar.

VIOLA

Keşke beni de alsa yanına, birlikte gizlensek dünyadan.

Kim olduğumu, kimlerden olduğumu kimse anlamadan,

Ben de çatısının altına saklansam.

KAPTAN

İşiniz zor olurdu hanımefendi.

Kulak astığı, yüz verdiği yok Olivia'nın kimseye.

Baksanıza zavallı dükün haline.

VIOLA

İçimden bir ses diyor ki kaptan, güvenebilirim sana.

Her ne kadar bütün pislikler süslenip gezinirse de bu
dünyada,

İçin dışın birmiş gibi geliyor bana.

Güveneceğim sana, hem de parasıyla.
Tek isteğim var: Çeneni kapa!
Kimselere söyleme kim olduğumu, bırak yapayım aklı-
ma koyduğumu.
İyi dinle beni. Bak, ne yapacağım.
Önce ben, şu ben olmaktan çıkıp başkası olacağım.
Üstümdekileri atacağım, başka kılık bulacağım.
Dediğin düğün var ya. Onun hizmetinde çalışacağım.
Ve sen! Kefilim olacaksın.
Beni saygıdeğer düğün hadım diye tanıtacaksın.
Bunu söyleyip susacaksın, gerisini bana bırakacaksın.
Nasıl şarkı söylerim, nasıl laf yaparım bak, şaşacaksın.

KAPTAN

Siz hadım olacaksınız, ben de dilsiz kesilirim.
Çenemi tutmasını iyi bilirim.
Tutamazsam, kör olsun şu gözlerim.

VIOLA

Aferin! Hadi gidelim!

III. SAHNE

OLIVIA'NIN EVİNDE BİR ODA

Sör Toby Belch ile Maria girerler.

TOBY

Yeğenim iyice saçmaladı artık. Ne olmuş? Kardeşi ölmüş!
Ne yapalım? Ölenle ölünebilir mi? Keder yaşamın düşma-
nıdır derim de başka şey demem.

MARIA

Ne derseniz deyin Toby, eve çok geç dönüyorsunuz. Hanımım sinir oluyor geç gelmenize.

TOBY

Beni sinir edeceğine o sinir olsun, bana ne!

MARIA

Ay, öyle demeyin siz de. Biraz toparlanmanız lazım!

TOBY

Toparlanmak mı? Bundan daha derli toplu olamam: Üstüm başım içki içmek için biçilmiş kaftan. Şu çizmelere bakın; insanı meyhaneye götürmez mi bunlar? Laf! Darağacına gitmiyoruz ya.

MARIA

İçkiniz felaketiniz olacak; bunu böylece bilin. Dün hanımım da böyle söylüyordu. Üstelik getirmişsiniz o budala şövalye bozuntusunu. Ona da sinir oluyor hanımım.

TOBY

Kim? Sör Andrew Aguecheek mi? Levent bir delikanlı o yahu. Illyria'nın bütün erkekleri kadar boylu boslu.

MARIA

Ay şimdi... ne ilgisi var boyunun bosunun?

TOBY

Var, bal gibi var! Yılda üç bin altın girse cebine, insanı boylu boslu yapar.

MARIA

Bütün gün kafayı çekerse, altınlar ne işe yarar? Bir yıllık içkisine zor yeter o paralar. Budalanın, serkeşin biri o.

Shakespeare'in bu beş perdelik komedisini Noel zamanının son gecesi düzenlenen On İkinci Gece kutlamalarında, kraliyet sahnesinde oynanmak üzere yazdığı düşünülür. İnanışa göre bu kutlamalar sırasında genelde her şey altüst olur ve terslikler birbirini kovalar; oyunun adı da buna dayanır aslında: *On İkinci Gece* görünüşün aldatıcı olduğunu ustalıklı bir mizahla vurgulayan bir yanlış anlaşılımlar, kılık değiştirmeler ve karmaşalar komedisidir.

Alabora olan bir gemiden kurtulan ikiz kardeşler Sebastian ve Viola birbirlerini kaybetmenin üzüntüsü içinde hayata tutunmaya çalışırlar. İkizinden kopan Viola erkek kılıfına bürünmekte bulur çözümü. Oyunun karakterleri birbirlerinin gerçek kimliğini bilmeksizin âşık oldukça karmaşa içinden çıkılmaz hale gelir. Cinsel kimlik ve dış görünüş temalarının yoğun olarak işlendiği eser, cinselliğin bugün bile anlaşılamayan yönlerini yüzyıllar öncesinden sorgular, konu cinsellik olduğunda sınırların ne kadar belirsiz olduğunu mizahi bir yaklaşımla vurgular.

#dünyaklasikleri #ingilizklasikleri #ikizkardeşler #sınıffarkı #aşküküzeni

Kapak resmi: William Hamilton

ISBN 978-975-07-5837-9

